

Havs- och vattenmyndigheten

havochvatten@havochvatten.se

Datum: 2018-08-30

Vår referens: 2018/1704/10.1

Er referens: 2761-18

Yttrande över:

Vattenuttag i sötvatten. Del 2 – miljöpåverkan.

SMHI har tagit del av rubricerade remisshandlingar och har följande synpunkter. SMHI lämnar inga synpunkter på ”Vattenuttag i sötvatten. Del 1 – Vanliga tekniker och driftförhållanden” eftersom innehållet ligger utanför vårt expertområde.

SMHI är positiva till att HaV tar fram en vägledning för vattenuttag. Den kommer att utgöra ett viktigt underlag till kommande ansökningar av vattenuttag.

SMHI anser dock att det finns stora brister i remissversionen av vägledningen och föreslår att en omarbetning av texten görs. Bristerna gäller främst beskrivningen av hur lågflöden kan beräknas samt val av kriterier för lågflöden, men även övrig text, som definition av olika begrepp. SMHI bistår gärna HaV i det fortsatta arbetet med vägledningen.

Under 2017 påbörjade SMHI en studie på uppdrag av HaV (Niklas Egriell) med syfte att ta fram förslag på lämpliga lågflödeskriterier. Syftet var främst att ta fram kriterier för vattenkraftsändamål, men samma kriterier kan användas även för andra typer av vattenuttag. Att fortsätta denna studie kan vara en del i ett fortsatt samarbete.

Nedan följer exempel på synpunkter från SMHI:

Beräkning av lågflöden

- På sidan 17 i vägledningen finns två ekvationer för hur MLQ (medellågflöde) kan beräknas. Dessa är hämtade från en äldre publikation från Vägverket (VVMB 310 Hydraulisk dimensionering, 2008), som inte gäller längre utan är ersatt av en publikation från Trafikverket (TDOK 2014:0051, Avvattningssteknisk dimensionering och utformning, 2014). Den metodiken som hänvisas till är ersatt med annan metodik i den nyare skriften. I remisshandlingarna framställs det också som att ekvationerna ingår i en vedertagen metodik från SMHI, vilket inte stämmer, eftersom SMHI övergav den metodiken för över 20 år sedan.

SMHI – Sveriges meteorologiska och hydrologiska institut 601 76 Norrköping
Besöksadress Folkborgsvägen 17, Tel 011-495 80 00 Fax 011-495 80 01

SMHI
Anton Tamms väg 1 4 tr
194 34 Upplands Väsby

SMHI
Sven Källfelts Gata 15
426 71 Västra Frölunda

SMHI
Hans Michelsensgatan 9
211 20 Malmö

SMHI
Universitetsallén 32
851 71 Sundsvall

- I Tabell 1 beskrivs hur LLQ (lägsta lågflöde) och MLQ kan beräknas som en andel av MQ (medelflöde). Hur värdena i tabellen tagits fram framgår inte och endast en muntlig referens anges. SMHI rekommenderar inte att LLQ och MLQ beräknas som en andel av MQ. I ovan nämnda studie av lågflödeskriterier som SMHI påbörjat på uppdrag av HaV har SMHI undersökt sambanden mellan dessa parametrar. Resultaten visar att det inte finns några tydliga samband mellan MLQ, LLQ och MQ.
- De redovisade metoderna för framtagande av lågflöden är generella och kan endast användas för att ge en översiktlig uppfattning om förhållandena i ett större område. SMHI anser att det i många fall istället behövs en platsspecifik utredning.
- I beräkningarna framgår inte om det är vattenflödet under naturliga eller reglerade förhållandena som ska utgöra grunden till beräkningarna. SMHI rekommenderar att flödesstatistik för de naturliga förhållandena används.
- Det är viktigt att vid ansökan om vattenuttag även ta hänsyn till förändrade lågflöden till följd av klimatförändringar.

Kriterier för lågflöde

- I remisshandlingarna förs ett resonemang kring vilka kriterier som kan användas för lågflöden. Det exemplifieras med 30 % av MQ och att vattenuttag ska stoppas vid flöden under denna gräns. SMHI vill påpeka att 30 % av MQ är en hög gräns, som för de flesta vattendrag underskrids under långa perioder.
- SMHI rekommenderar att HaV i vägledningen är tydliga med vilket lågflödeskriterium som ska användas för vattenuttag och att valet av kriterium är genomtänkt. SMHI bistår gärna HaV i det arbetet.

Avdelningschef Bodil Aarhus Andrae har beslutat i detta ärende som beretts av Anna Eklund med stöd av Niclas Hjerdt, Katarina Losjö, Jonas German, Katarina Stensen och Lena Eriksson Bram.

För SMHI

Bodil Aarhus Andrae
 Chef Avdelning Samhälle och säkerhet